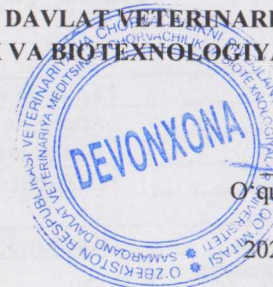


**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**



"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

A.A. Elmurodov

2025-yil "23" 08

LOTIN TILI VA FARMATSIYA TERMINOLOGIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000 – Veterinariya
Ta'lim yo'nalishi:	60840200 – Veterinariya farmatsevtikasi

Samarqand – 2025



Modul / FAN SILLABUSI
Biotexnologiya va ekologiya fakulteti
60840200 – Veterinariya farmatsevtikasi ta'lim
yo'nalishi



Fan nomi:	<i>Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	LTFT1204
Yil:	2025-2026
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	-
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Talabalarga "Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi" bilimlarning nazariy asoslarini 2 ta bo'lim bo'yicha (anatomik va farmatsevtik) asosiy tushunchalari va kategoriyalarini grammatik qonuniyatlar tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilish. Bu dasturning asosiy maqsadi oliy malakali veterinariya tibbiyoti mutaxassislarning saviyasini oshirish borasida farmatsevtik atamashunoslik asoslarini chuqur o'rgatish.
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Ona tili
2.	Ingliz tili
3.	Odam anatomiyasi

Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Grammatikasi qonunlari asosida anatomik va farmatsevtik atamalarni tuzishi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;

TN2	Atamalarning strukturasi va ularning nomenklaturasida maxsus qisqartirishlarni bilishlari lozim;
TN3	Anatomik, klinik va farmatsevtik bo'limlar bo'yicha morfologik, sintaktik usullarni bilishi va ularni amaliyotda qo'llashni bilishlari kerak;
TN4	Talaba anatomik, klinik va farmatsevtik terminlarni amaliy mashg'ulotda tahlil qilish usullarni qo'llashi, xulosa chiqarishi, muammoli vaziyatni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plami va ulardan foydalanishi, ilmiy tushunchalarni tushuntira olishi, muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni bilishi kerak;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN5	Lotin grammatikasi qonunlari asosida anatomik va farmatsevtik atamalarni tuzish;
TN6	Xatosiz retseptlarni o'qiy olishi, ilmiy tushunchalarni tushuntira olish;
TN7	Muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni qabul qiladi;
TN8	Muammoli vaziyatni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plami va ulardan foydalanishi, ilmiy tushunchalarni tushuntira olish.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Lotin tilining qisqacha tarixi. Farmatsevtik terminologiya asoslari.
A2	Lotin tili alifbosi. Unli harflar. "y" harfining qo'llanilishi. Diftonglar. Undosh harflar.
A3	Harf birikmalari va qo'sh undoshlarning o'qilishi. Digraflar.
A4	So'zlarning bo'g'inlarga bo'linishi. Bo'g'inlarning cho'ziqlik va qisqalik qoidalari. Urg'u.
A5	So'z turkumlari. Fe'l. Fe'l negizi. Fe'llarning buyruq mayli.
A6	Ot. Otlarning grammatik kategoriyalari. I turlanishdagi otlar.
A7	Aniqlovchi. Moslashgan va moslashmagan aniqlovchilar. Moslashmagan aniqlovchili atamalarni tarjima qilish. Yunon tilidan kirib kelgan I turlanishga kiruvchi otlarning turlanishi. Predlog va bog'lovchilar.
A8	Retsept. Retseptning tuzilishi. Aniqlik va majhullik nisbatlari. Esse - bor bo'lmoq fe'li. Gapda so'zlarning tartibi.
A9	II turlanishdagi otlar. Mujskoy va jenskiy roddagi otlar
A10	II turlanish sredniy roddagi otlar.
A11	Yunon -lotin termin (atama) elementlari.
A12	V tipik guruh. Dorivor vositalar(preparatlar)ning savdo nomlari. Savdo nomlarida so'zlarning yasaliishi.
A13	Murakkab dorivor preparatlarning nomlanishi.
A14	Sifat. I—II turlanishdagi sifatlar. Moslashgan aniqlovchi. I—II turlanishdagi sifatlarning I, II turlanishdagi otlar bilan moslashuvi.
A15	Farmatsevtik terminlar, tez-tez takrorlanadigan bo'laklar va retseptlarni tarjima

	qilish.
A16	Botanik nomenklaturada sifatlarning ishlatilishi.
A17	Vaksinalar, zardoblar va anatoksinlar nomida sifatlarning ishlatilishi.
A18	Majhullik nisbatidagi o'tgan zamon siftdoshi.
A19	III turlanishdagi otlar. Undosh tip. Undosh tipdagi mujskoy roddagi otlar. I-II turlanishdagi sifatlarning III turlanishdagi undosh tipdagi mujskoy roddagi otlar bilan moslashuvi.
A20	III turlanishdagi otlar. Undosh tipdagi jenskiy roddagi otlar. I-II turlanishdagi sifatlarning III turlanishdagi undosh tipdagi jenskiy roddagi otlar bilan moslashuvi.
A21	III turlanishdagi otlar. Undosh tipdagi sredniy roddagi otlar. III turlanishdagi sifatlarning III turlanishdagi undosh tipdagi sredniy roddagi otlar bilan moslashuvi.
A22	Aralash tipdagi otlar.
A23	III turlanishdagi sifatlari.
A24	Son. Tartib va sanoq sonlar.
A25	So'z yasash. Morfema. Suffiksatsiya. Tana tuzilishi Prefiksatsiya. Klinik terminologiya.
A26	Dori formalari.
A27	Retsept strukturasi va formasi.
A28	Retseptlarda so'zlarni qisqartirish.
A29	Farmatsevtik termin va retseptlarni tarjima qilish.
A30	Lotin maqollari va hikmatlari.



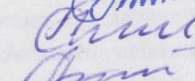
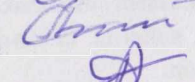
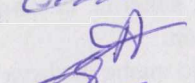

Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi fanining tarixi, uni o'rganish uslublari	6
MT2	Dorivor preparatlar nomi. Dorivor preparatlar nomidagi familiyalar. Fe'lining shart mayli. " fiat, fiant " fe'lining retseptlarda qo'llanilishi.	6
MT3	Dorivor vositalar nomenklaturasi. Dorivor vositalar nomenklaturasining tipik guruhlari. O'simlik va hayvonlardan olingan dorivor mahsulotlar nomlari. O'simliklar mahsulotidan olingan ajratmalardan iborat bo'lgan dorivor preparatlar nomlari. Organik kimyoviy moddalarning ilmiy va trivial (shartli) nomlanishi. Dorivor vositalarning trivial nomlaridagi tez-tez takrorlanadigan bo'laklar.	6
MT4	Dorivor preparatlarga trivial nomlarni berish qoidalari. IV tipik guruh. Dorivor moddalarning xalqaro patentlanmagan nomlari. Alkaloidlar va glikozidlar nomlanishi. Vitaminlar va fermentlar nomlanishi	6
MT5	Dorivor preparatlarning ko'p bo'lakli nomlarida sifatlarning qo'llanilishi. Dorivor preparatlarning ko'p bo'lakli nomlaridagi modellar.	6
MT6	VI tipik guruh. Kimyoviy nomenklatura. Kimyoviy elementlar, kislotalar va oksidlarning lotincha nomlari.	6
MT7	Tuzlar nomi. Asos tuzlarning nomi. Kislordsiz kislotalarning organik	4

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

 Sh. Qurbanov
 A.A. Nurniyozov
 N. Farmanov
 N. Farmanov
 A.A. Xolikov
 Sh.K. Omonov

	asoslar bilan hosil qilgan tuzlarining nomi. Natriy va kaliy tuzlarning nomi. Yunoncha old qo'shimchali sonlar. Uglevodorodlar, uglevodorodli va kislotali radikallarning nomlanishi.	
MT8	Aniq nisbatdagi hozirgi zamon sifatdoshi. Murakkab retsept tarkibiga kiruvchi moddalar	4
MT9	Sifat darajalari. Qiyosiy va ortirma darajadagi sifatlar.	4
MT10	IV va V turlanishdagi otlar. .	4
MT11	Dori vositalarining farmakologik ta'siri bo'yicha guruh nomlanishi.	4
MT12	Retsept strukturasi va formasi.	4
Jami:		60

Asosiy adabiyotlar	
1.	X.T.Umarov. Lotin tili va tibbiy farmatsevtik terminologiya asoslari." Tamaddun" Toshkent 2015. - 330 bet.
2.	Lotin tili va farmatsevtik terminologiya asoslari / darslik: L.X.Bazarova, N.S.Suyundikov, D.K.Xudoyqulova: «Ibn Sino» nashriyoti, 2022. - 330 bet.
3.	Samuel Oppong Bekoe, Mani Saravanan, Reimmel Kwame Adosraku and P K Ramkumar Veterinary Medicine and Pharmaceuticals Textbook. 2020 y. p.180.
4.	F.Clementi, G. Fumagalli, Farmacologia Generale e Molecolare- UTET 2021. p.865
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398-bet.
5.	Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. – 481 bet
6.	L.X.Bazarova, N. S .Suyundikov .Lotin tili. Toshkent."Extremum press" 2011. - 218 bet
7.	B.G. KATZUNG, Farmacologia Generale e Clinica, Piccin. VI Edizione italiana sulla IX in lingua inglese, Piccin, 2018. p.565
8.	Katzung Bertram G. Basic & Clinical Pharmacology. 8th ed. New York:

	Lange Medical Books/McGraw-Hill, 2001. p.696
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz
2.	www.lex.uz
3.	www.Ziyonet.uz.

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsifi etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga

yo'l qo'yilsa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	N.Farmanov – SamDVMCHBU, “Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining mudiri, veterinariya fanlari nomzodi, dotsent A.A.Xolikov – SamDVMCHBU, “Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining dotsenti, veterinariya fanlari doktori. Sh.K.Omonov – SamDVMCHBU, “Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining assistenti.
E-mail:	omonovshahzod94@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining
Taqrizchilar:	E.I. Xamdamova – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali Tabiiy, ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasining dotsenti S.J.Yuldashev – Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Farmakologiya kafedrasining mudiri, dotsent

Mazkur Sillabus “Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining 2025-yil “26” 08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2025-yil 28 08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.